

cique conjunctione, eumque hortatur, ut in tuenda republica se ipsum vincat.

M. T. C. Bruto Imp. S. D.

Etsi mihi tuæ litteræ jucundissimæ sunt, tamen jucundiùs fuit, quòd in summa occupatione tua Planco collegæ mandasti, ut te mihi per litteras excusaret. Quod fecit, ille diligentèr. Mihi autem nihil amabiliùs officio tuo, et diligentia. Conjunctiono tua cum collega, concordiaque vestra, quæ litteris communibus declarata est, senatui, populoque rom. gratissima accidit. Quod superest, perge, mi Brute, et jam non cum aliis, sed tecum ipse certa. Plura scribere non debeo, præsertim ad te, quo magistro brevitatis uti cogito. Litteras tuas vehementèr expecto, et quidè m tales, quales maximè opto.

ARGUMENTUM.

Commendat L. Ælium Lamiam in petitione præturæ:

M. T. C. Bruto Imp. S. D.

Permagni interest, quod tibi hæc tempore epistola reddita sit; utrùm, cum solitudinis aliquid haberes, an, cum ab omni molestia vacuus esses. Itaque ei præcepi, quem ad te misi, ut tempus observaret epistolæ tibi reddendæ. Nam quemadmodùm coràm, qui ad nos intempestivè adeunt, molesti sæpè sunt: sic epistolæ offendunt, non loco redditæ. Si autem, ut spero, nihil te perturbat, nihil impedit, et ille, cui mandavi, satis scite, et commodè tempus ad te cœpit adeundi: confido me, quod velim, à te facilè impetraturum. L. La-

mia præturam petit. Hoc ego utor uno omnium plurimum. Magna vetustas, magna consuetudo intercedit: quodque plurimum valet, nihil mihi ejus est familiaritate jucundiùs. Magno præterè beneficio ejus, magnoque merito sum obligatus. Nam Clodianis temporibus, cum equestris ordinis princeps esset, proque mea salute acerrimè propugnaret, à Gabinio COS. relegatus est: quod antè id tempus civi romano Romæ contigit nemini. Hoc cum populus romanus meminerit, me ipsum non meminisse turpissimum est. Quapropter persuade tibi, mi Brute, me petere præturam. Quamquàm enim Lamia summo splendore, summa gratia est, usus magnificentissimo munere ædilitio: tamen, quasi ea ità non essent, ego suscepi totum negotium. Nunc, si me tanti facis, quanti certè facis, quando equitum centurias teneas, in quibus regnas, mitte ad Lupum nostrum, ut is nobis eas centurias conficiat. Non tenebo te pluribus: ponam in extremo, quod sentio. Nihil est, Brute, cum omnia à te expectem, quod mihi gratiùs facere possis. Vale.

ARGUMENTUM.

Commendat eundem Lamiam.

M. T. C. Bruto Imp. S. D.

Lamia uno omnium familiarissimè utor. Magna ejus in me non dico officia, sed merita, eaque sunt populo rom. notissima. Is magnificentissimo munere ædilitatis perfunctus, petit præturam: omnesque intelligunt, nec dignitatem ei deesse,

nec gratiam, sed is ambitus extare videtur, ut ego omnia pertimescam, totamque petitionem Lamiae mihi sustinendam putem. In ea re quantum me possis adjuvare, facile perspicio: nec verò, quantum mea causa velis, dubito. Velim igitur, mi Brute, tibi persuadeas, nihil me majore studio à te petere, nihil te mihi gratius facere posse, quam si omnibus tuis opibus, omni studio Lamiam in petitione juveris, quod ut facias, vehementer te rogo.

ARGUMENTUM.

Reprehendit in Bruto nonnullam timoris significationem.

M. T. C. Bruto Imp. S. D.

Etsi ex mandatis, quæ Galbæ, Volumnioque ad senatum dedisti, quid timendum, suspicandumque putares, suspicabamur: tamen timidiora mandata videbantur, quam erat dignum tua, popularique R. victoria. Senatus autem, mi Brute, fortis est, et habet fortes duces. Itaque molestè ferebat, se à te, quem omnium, quicumque fuissent, fortissimum judicaret, timidum, atque ignavum judicari. Etenim cum, te incluso, spem maximam omnes habuissent in tua virtute, florente Antonio; quis erat, qui quidquam timeret, profligato illo, te liberato? Nec verò Lepidum timebamus. Quis enim esset, qui illum tam furiosum arbitraretur, ut, qui in maximo bello pacem velle se dixisset, is in optatissima pace bellum reipub. indiceret? Nec dubito, quin tu plus provideas. Sed tamen, tam recenti gratulatione, quam tuo nomine ad omnia deorum templa fecimus, renovatio

timoris magnam molestiam afferebat. Quare velim equidem, id, quod spero, ut planè abjectus, et fractus sit Antonius: sin aliquid virium forte collegerit, sentiet nec senatui consilium, nec populo tom. virtutem deesse, nec reip. te vivo, imperatorem. xiv. Kal. Jun. Vale.

ARGUMENTUM.

Timere se scribit reip. vicem: et Vicetinos commendat.

Brutus Ciceroni S. D.

Ad senatum quas litteras misi, velim prius perlegas: et, si qua tibi videbuntur, commutes. Necessario me scripsisse, ipse animadvertes: nam cum putarem, Quartam, et Martiam legiones mecum futuras, ut Druso, Pauloque placuerat, vobis assentientibus, minus de reliquis rebus laborandum existimavi. Nunc verò cum sim cum tironibus egentissimis, valde et meam, et vestram vicem timeam, necesse est. Vicetini me, et M. Brutum præcipuè observant. His ne quam patiari injuriam fieri in senatu vernarum causa, à te peto: causam habent optimam, officium in rempub. summum, genus hominum adversariorum seditiosum, et inerrissimum. xii. Kal. Jun. Vercellis.

ARGUMENTUM.

Timere se ait Ciceronis causa, eumque monet, ut veteranorum animos sibi conciliet.

Brutus Imp. Ciceroni S. D.

Quod pro me non facio, id pro te facere meus in te amor, tuaque officia cogunt, ut timeam. Sæ-

pè enim mihi cum esset dictum, neque à me contemptum, novissimè Labeo Segulius, homo sui simillimus, narravit mihi apud Cæsarem se fuisse, multumque sermonem de te habitum esse: ipsum Cæsarem nihil sanè de te quæstum, nisi dictum, quòd diceret, te dixisse laudandum adolescentem, ornandum, tollendum; se non esse commissurum, ut tolli possit. Hoc ego Labeonem credo illi retulisse aut finxisse dictum, non ab adolescente prolatum. Veteranos verò pessimè loqui, volebat Labeo, me credere, et tibi ab iis instare periculum, maximèque indignari, quòd in decemviris neque Cæsar, neque ego habiti essemus, atquè omnia ad vestrum arbitrium essent collata. Hæc cum audissem, et jam in itinere essem, committendum non putavi, priùs ut Alpes transgredederer, quàm, quid istic ageretur, scirem. Nam de tuo periculo, crede mihi, jactatione verborum, et denuntiatione periculi sperare eos, te pertimesfacto, adolescente impulso, posse magna consequi præmia; et totam istam cantilenam ex hoc pendere, ut quamplurimùm lucri faciant. Neque tamen non te cautum esse volo, insidias vitantem. Nihil enim tua mihi vita potest esse jucundius, neque charius. Illud vide, ne timendo, magis timere cogare: et, quibus rebus potest occurrere veteranis, occurras: primùm, quod desiderant de decemviris, facias: deindè, de præmiis, si tibi videtur, agros militum eorum, qui cum Antonio veterani fuerunt, his dandos censeas ab utrisque nobis: de nummis, lentè ac ratione habita pecuniæ senatum de ea re constituturum. Quatuor legionibus iis, quibus agros dandos censuistis, vi-

deo facultatem fore ex agris Syllanis, et agro Campano. Æqualitèr, aut sorte agros legionibus assignari puto oportere. Hæc me tibi scribere non prudentia mea hortatur, sed amor in te, et cupiditas otii, quod sine te consistere non potest. Ego, nisi valdè necesse fuerit, ex Italia non excedam. Legionem armo, paro: spero, me non pessimum exercitum habiturum ad omnes casus, et imperus hominum. De exercitu, quem Pansa habuit, legionem mihi Cæsar non remittit. Ad has litteras statim mihi rescribe, tuorumque aliquem mitte, si quid reconditum magis erit, meque scire opus esse putaris. Vale. viii. Kal. Jun. Eporædia.

ARGUMENTUM.

Respondit proxima superiori epistolæ.

M. T. C. Bruto Imp. S. D.

Dii isti Segulio malè faciant, homini nequissimo omnium, qui sunt, qui fuerunt, qui futuri sunt. Quid? tu illum tecum solum, aut cum Cæsare, qui neminem prætermiserit, qui cum loqui potuerit, cui non eadem ista dixerit? te tamen, mi Brute, sic amo, ut debeo, quod istud, quidquid esset nugarum, me scire voluisti: signum enim magnum amoris dedisti. Nam, quod idem Segullus ait, veteranos quæri, quod tu, et Cæsar in decemviris non essetis: utinàm ne ego quidè m essem! quid enim molestius? sed tamen, cum ego sensissem, de iis, qui exercitus haberent, sententiam ferri oportere: iidem illi, qui solent, reclamant: itaque excepti etiam estis, me vehementèr repug-

nante. Quocircà Segulium negligamus, qui res novas quærit: non quòd veterem comederit, (nullam enim habuit) sed hanc ipsam recentem novam devoravit. Quòd autem scribis, te, quod pro te ipso non facias, id pro me facere, ut de me timeas aliquid, omni te vir optime, mihiq̃ charissime Brute, de me metu libero. Ego enim, quæ provideri potuerunt, non fallar in iis: quæ cautionem non habebunt, de iis non ità valdè laboro. Sim etenim impudens, si plus postulem, quàm homini à rerum natura tribui potest. Quod mihi præcipis, ut caveam, ne timendo magis timere cogar; et sapientèr, et amicissimè præcipis; sed velim tibi persuadeas; cum te constet excellere hoc genere virtutis, ut nunquàm extimescas, nunquàm perturbare, me huic tuæ virtuti proximè accedere. Quamobrèm neque metuam quidquam, et cavebo omnia. Sed vide, ne tua jam, mi Brute, culpa futura sit, si ego quidquam timeam. Tuis enim opibus, et consulatu tuo, etiamsi timidi essemus, tamen omnem timorem abjiceremus, præsertim cum persuasum omnibus esset, mihiq̃ maximè, nos à te unicè diligi. Consiliis tuis, quæ scribis, de quatuor legionibus, deque agris, assignandis ab utrisque vestrum, vehementèr assentior. Itaque, cum quidam de collegis nostris agrariam curationem ligurirent, disturbavi rem, totamque vobis integram reservavi. Si quid erit occultius, et, ut scribis, reconditum, meorum aliquem mittam, quò fidelius ad te litteræ perferantur. Vale pridè Non. Jun.

ARGUMENTUM.

Petit à Bruto, ut Ap. Claudium, qui Antonii partes secutus erat, in civitate retineat.

M. T. C. Bruto Imp. S. D.

Cum Ap. Claudio C. F. summa mihi necessitudo est, multis ejus officiis, et meis mutuis constituta. Peto à te majorem in modum, vel humanitatis tuæ, vel mea causa, ut eum auctoritate tua, quæ plurimùm valet, conservatum velis. Volo te, cum fortissimus vir cognitus sis, etiam clementissimum existimari. Magno tibi erit ornamento, nobilissimum adolescentem beneficio tuo esse salvum. Cujus quidè causa hoc melior debet esse, quò pietate adductus, proptèr patris restitutionem se cum Antonio conjunxit. Quarè etsi minùs veram causam habebis, tamen vel probabilem aliquam poteris inducere. Nutus tuus potest hominem summo loco natum, summo ingenio, summa virtute, officiosissimum præterè et gratissimum, incolumen in civitate retinere. Quod ut facias, ità à te peto, ut majore studio, magisve ex animo petere non possim. Vale.

ARGUMENTUM.

Hortatur Ciceronem ad benè sperandum.

Brutus Ciceroni S. D.

Nos hic valemus rectè, et, quò meliùs valeamus, operam dabimus. Lepidus commodè de nobis sentire videtur. Omni timore deposito, debe-

mus liberè reip. consulere. Quòd si omnia essent aliena, tamen, tribus tantis exercitibus propriis reip. valentibus, magnum animum habere debebas, quem et semper habuisti, et nunc, fortuna adjuvante, augere potes. Quæ tibi superioribus litteris mea manu scripsi, terrendi tui causa homines loquuntur. Si frenum momorderis, peream, si te omnes, quotquot sunt, conantem loqui ferre poterunt. Ego, tibi ut antea scripsi, dum mihi à te litteræ veniant, in Italia morabor. Vale. viii. Kal. Jun. Eporædia.

ARGUMENTUM.

Bruti epistola, si quid antea fuerat timoris, ademptum significat. Addit quid Bruto sit agendum, et de pecunia decreta.

M. T. C. Bruto S. D.

Narro tibi: antea subirascebar brevitati tuarum litterarum: nunc mihi loquax esse videor. Te igitur imitabor. Quàm multa, quàm paucis? te rectè valere, operamque dare, ut quotidie melius: Lepidum commodè sentire, tribus exercitibus quid vis nos oportere confidere. Si timidus essem, tamen ista epistolâ mihi omnem metum abstersisses. Sed, ut mones, frenum momordi. Etenim, qui, te incluso, omnem spem habuerim in te, quid nunc putas? Cupio jam vigiliam meam, Brute, tibi tradere, sed ita, ut ne desim constantiæ meæ. Quòd scribis, in Italia te moraturum, dum tibi litteræ meæ veniant: si per hostem licet, non erraris. Multa enim Romæ. Si adventu tuo bellum confici potest; nihil sit antiquius. Pecunia, speditis-

sima quæ erat, tibi decreta est. Habes amantissimum Servilium. Nos non desumus. Vale. viii. id. Jun.

ARGUMENTUM.

Scribit se brevitate in scribendo amare, Bruti exemplo, reip. spem in ipso, et in Planco esse: de M. Bruto nihil certi.

M. T. C. Bruto Imp. S. D.

Expectanti mihi tuas quotidie litteras Lupus noster subito denuntiavit, ut ad te scriberem, si quid vellem. Ego autem, etsi, quid te scriberem non habebam, (acta enim ad te mitti, sciebam: inanem autem sermonem litterarum tibi injucundum esse audiebam) brevitate secutus sum, te magistro. Scito igitur, in te et in collega spem omnem esse. De Bruto autem nihil adhuc certi: quem ego, quemadmodum præcipis, privatis litteris ab bellum commune vocare non desino. Qui utinam jam adesset! intestinum urbis malum, quod est non mediocre, minus timeremus. Sed quid ago? non imitor tuum. Altera jam pagella procedit. Vince, et vale. xiv. Kal. Quint.

ARGUMENTUM.

Solicitus ob Antonii cum Lepido conjunctionem, postulat, ut legiones ad eum mittantur, et stipendium.

Brutus Imp. Ciceroni S. D.

In maximo meo dolore hoc solatio utor, quòd intelligunt homines, non sine causa me timuisse ista, quæ acciderunt. Deliberent, utrum transji-

ciant legiones ex Africa, necne, et ex Sardinia: Brutum accersant, necne: mihi stipendium dent, an non, decernant. Ad senatum litteras misi. Crede mihi, nisi ista omnia ita fiunt, quemadmodum scribo, magnum nos omnes adituros periculum. Rogo te, videte, quibus hominibus negotium deris, qui ad me legiones adducant: et fide opus est, et celeritate. Vale. III. Non. Jun. ex castris.

ARGUMENTUM.

Quæstus erat Matius, se à Cicerone, ut libertatis inimicum accusari: Cicero factum negat.

M. T. C. Matio S. D.

Nondum satis constitui, molestiæ ne plus, an voluptatis attulerit mihi Trebatius noster, homo tum plenus officii, tum utriusque nostrum amatissimus. Nam cum in Tusculanum vesperi venissem, postridie ille ad me, nondum satis firmo corpore cum esset, manè venit. Quem cum objurgarem, quod parum valetudini parceret: tum ille, nihil sibi fuisse longius, quam ut me videret. Numquidnam, inquam, novi? detulit ad me querelam tuam: de qua prius, quam respondeo, pauca præponam. Quantum memoria repetere præterita possum, nemo est mihi te amicus antiquior. Sed VETUSTAS habet aliquid commune cum multis, amor non habet. Dilexi te, quo die cognovi, meque à te diligere judicavi. Tuus deinde discessus, isque diuturnus, ambitio nostra, et vitæ dissimilitudo non est passa, voluntates nostras consuetudine conglutinari. Tuum tamen erga me animum agnovi multis annis antè bellum civile,

cum Cæsar esset in Gallia. Quod enim vehementer mihi utile esse putabas, nec inutile ipsi Cæsari perfecisti, ut ille me diligeret, coleret, haberet in suis. Multa prætereo, quæ temporibus illis inter nos familiarissimè dicta, scripta, communicata sunt; graviora enim sunt consecuta; et initio belli civilis, cum Brundisium versus ire ad Cæsarem, venisti ad me in Formianum primùm, hoc ipsum quanti, præsertim temporibus illis; deinde, oblitum me putas consilii, sermonis, humanitatis tuæ? quibus rebus interesse memini Trebatium. Nec verò oblitus sum litterarum tuarum, quas ad me misisti, cum Cæsari obviam venissem in agro, ut arbitror, Trebulano. Secutum illud tempus est, cum me ad Pompejum proficisci sive pudor meus coegit, sive officium, sive fortuna: quod officium tuum, quod studium vel in absentem me, vel in præsentem meos defuit? quem porro omnes mei et mihi, et sibi te amiciores judicaverunt? Veni Brundisium: oblitumne me putas, qua celeritate, ut primùm audieris, ad me Tarento advolaris? quæ tua fuerit assessio, oratio, confirmatio animi mei, fracti communium miseriarum metu? Tandem aliquandò Romæ esse cœpimus: quid defuit nostræ familiaritati? in maximis rebus, quonam modo me gererem adversus Cæsarem, usus tuo consilio sum. In reliquis officiis cui tu tribuisti, excepto Cæsare, præter me, ut domum ventitares, horasque multas, sæpè suavissimo sermone consumeres? tum, cum etiam si meministi, ut hæc scriberem, tu me impulisti. Post Cæsaris reditum, quid tibi majori curæ fuit, quam ut essem ego illi, quam familia-

rissimus? quod effecerat. Quorsum igitur hæc oratio longior, quam putaram? quia sum admiratus, te, qui hæc nosse deberes, quidquam à me commissum, quod esset alienum nostra amicitia, credidisse. Nam præter hæc, quæ commemoravi, quæ restata sunt, et illustria, habeo multa occultiora, quæ vix verbis exequi possum. Omnia me tua delectant, sed maxime maxima cum fides in amicitia, consilium, gravitas, constantia; tum lepos, humanitas, litteræ: quapropter redeo nunc ad querelam. Ego, te suffragium tulisse in illa lege, primum non credidi: deinde, si credidissem, nunquam id sine aliqua justa causa existimarem te fecisse. Dignitas tua facit, ut animadvertatur, quidquid facias: malevolentia autem hominum, ut nonnulla durius, quam à te facta sint, proferrantur, ea si tu non audis, quid dicam nescio; equidem, si quando audio, tam defendo, quam me scio à te contra iniquos meos solere defendi. Defensio autem est duplex. Alia sunt, quæ liquido negare soleam, ut de isto ipso suffragio: alia, quæ defendam à te pie fieri, et humane, ut de curatione ludorum. Sed te, hominem doctissimum, non fugit, si Cæsar rex fuerit, quod mihi quidem videtur, in utramque partem de tuo officio disputari posse; vel in eam, qua ego uti soleo, laudandam esse fidem, et humanitatem tuam, qui amicum etiam mortuum diligas: vel in eam, qua nonnulli utuntur, libertatem patriæ vitæ amici anteponendam: ex his sermonibus utinam essent delatæ ad te disputationes meæ. Illa verò duo, quæ maxima sunt laudum tuarum: quis aut libentius, quam ego, commemorat, aut sæpius; te

et non suscipiendi belli civilis gravissimum auctorem fuisse, et moderandæ victoriæ? in quo qui mihi non assentiretur, inveni neminem. Quare habeo gratiam Trebatio, familiari nostro, qui mihi dedit causam harum litterarum; quibus nisi credideris, me omnis officii, et humanitatis expertem judicaris: quo nec mihi gravius quidquam potest esse, nec à te alienius. Vale.

ARGUMENTUM.

Excusatio Matii, et pro se ipso, et contra calumniatores.

Matius Ciceroni S. D.

Magnam voluptatem ex tuis litteris cœpi, quod, quam speraram, atque optaram, habere te de me opinionem cognovi. De qua etsi non dubitabam; tamen, quia maximi æstimabam, ut incorrupta maneret, laborabam. Conscius autem mihi eram, nihil à me commissum esse, quod boni cujusquam offenderet animum. Eò minus credebam, plurimis atque optimis artibus ornato tibi temerè quidquam persuaderi potuisse, præsertim in quem mea pro-pensa, et perpetua fuisset, atque esset benevolentia. Quod quando, ut volui, scio esse, respondebo criminibus, quibus tu pro me, ut par erat, tua singulari bonitate, et amicitia nostra sæpè restitisti. Nota enim mihi sunt, quæ in me post Cæsar's mortem contulerint. Vitio mihi dant, quod mortem hominis necessarii graviter fero, atque eum, quem dilexi, periisse indignor. Ajunt enim patriam amicitia præponendam esse: proinde ac si jam vicerint, obitum ejus reipub. fuisse utilem.

Sed non agam astutè. Fateor, me ad istum gradum sapientiæ non pervenisse. Neque enim Cæsarem in dissensione civili sum secutus: sed amicum, quamquàm re offendebar, tamen non deserui: neque bellum unquàm civile, aut etiam causam dissensionis probavi, quam etiam nascentem extinguì, summè studui. Itaque in victoria hominis necessarij, neque honoris, neque pecuniæ dulcedine sum captus. Quibus præmijs reliqui, minùs apud eum, quàm ego, cum possent, immoderatè sunt abusi. Atque etiam res familiaris mea lege Cæsaris diminuta est: cujus beneficio plerique, qui Cæsaris mortè lætantur, remanserunt in civitate. Civibus victis, ut parceretur, æquè ac pro mea salute laboravi. Possum igitur, qui omnes voluerim incolumes, eum, à quo id impetratum est, periisse non indignari? cum præsertim iidem homines illi, et invidiæ, et exitio fuerint. Plecteris ergò, inquirunt, quandò factum nostrum improbari audes. O superbiam inauditam! alios in facinore gloriari, alijs ne dolore quidè m impunè licere! At hæc etiam servis semper libera fuerunt, timerent, gauderent, dolerent suo potiùs, quàm alteriùs arbitrio. Quæ nunc, ut quidè m isti dictitant, libertatis auctores metu nobis extorquere conantur. Sed nihil agunt. Nullius unquàm periculi terroribus ab officio, aut ab humanitate dediscam. NUNQUAM enim honestam mortem fugiendam, sæpè etiam appetendam putavi. Sed quid mihi succensent, si id opto, ut poeniteat eos sui facti? Cupio enim Cæsaris mortem omnibus esse æcerbam. At debeo pro civili parte repub. velle salvam. Id quidè m me cupere, nisi et anteacta vi-

ta, et reliqua mea spes, tacente me, probat; dicendo, vincere non postulo. Quare majorem in modum te rogo, ut rem potio rem oratione ducas: mihiq;e, si sentis expedire rectè fieri, credas, nullam communionem cum improbis esse posse. An quòd adolescens præstiti, cum etiam errare cum excusatione possem, id nunc, ætate præcipitata, commutem, ac me ipse retexam? non faciam, neque, quod displiceat, committam, præterquam quòd hominis mihi conjunctissimi, ac viri amplissimi doleo gravem casum. Quòd si alitèr essem animatus, nunquàm quòd facerem, negarem, ne et in peccando improbus, et in dissimulando timidus, ac vanus existimarer. At ludos, quos Cæsaris victoriæ Cæsar adolescens fecit, curavi. At id ad privatum officium, non ad statum reipub. pertinebat: quòd tamen munus, et hominis amicissimi memoriæ, ac honoribus præstare etiam mortuì debui, et optimæ spei adolescenti, ac dignissimo Cæsare, petenti negare non potui. Veni etiam consulis Antonii sæpè domum salutandi causa: ad quem, qui me parùm patriæ amantem esse existimant, rogandi quidè m aliquid, aut auferendi causa frequentes ventitasse reperies. Sed quæ hæc est arrogantia, quòd Cæsar nunquàm interpellavit, quin, quibus vellem, atque etiam quos ipse non diligebat, tamen iis uterer; eos, qui mihi amicum eripuerunt, carpendo me efficere conari, ne, quos velim diligam? sed non vereor, ne aut meæ vitæ modestia parùm valitura sit in posterum contra falsos rumores; aut etiam ii, qui me non amant propter meam in Cæsarem constantiam, non malint mei, quàm sui similes amicos

habere. Mihi quidem si optata contingent, quod reliquum est vitæ, in otio Rhodi degam: sin casus aliquis interpellarit, ita ero Romæ, ut rectè fieri semper cupiam. Trebatio nostro magnas gratias ago, quod tuum erga me animum, simplicem, atque amicum aperuit; et quod eum, quem semper dilexi lubenter, quò magis jure colere, atque observare, deberem, fecit. Benè vale, et me dilige.

ARGUMENTUM.

Profecturus in Græciam, suas res Oppio commendat, commemoratis antè beneficiis ab ipso acceptis.

M. T. C. M. Oppio S. D.

Dubitanti mihi, quòd scit Atticus noster, de hoc toto consilio profectionis, quòd in utramque partem in mentem multa veniebant, magnum pondus accessit ad tollendam dubitationem, judicium, et consilium tuum. Nam et scripsisti apertè: quid tibi videretur, et Atticus ad me sermonem tuum pertulit. Sempèr judicavi, in te et in capiendo consilio prudentiam summam esse, et in dando fidem: maximèque sum expertus, cum initio civilis belli per litteras te consulissem, quid mihi faciendum esse censerès, eundumne ad Pompejum, an manendum in Italia, suasisti, ut consulere dignitati meæ. Ex quo, quid sentire, intellexi: et sum admiratus fidem tuam, et in consilio dando religionem, quòd cum aliud malle amicissimum tuum putares, antiquius tibi officium meum, quàm illius voluntas fuit. Equidem et ante hoc tempus te dilexi: et sempèr me à te diligi,

sensi: et cum abessem, atque in magnis periculis essem, et me absentem, et meos presentes à te cultos, et defensos esse memini, et post meum reditum quàm familiaritèr mecum vixeris, quæque ego de te et senserim, et prædicarim, omnes, qui solent hæc animadvertere, testes habemus. Gravissimum verò judicium de mea fide, et de constantia fecisti, cum post mortem Cæsaris totum te ad amicitiam meam contulisti: quòd tuum judicium nisi mea summa benevolentia erga te, omnibusque meritis comprobaro, ipse me hominem non putabò. Tu, mi Oppi, conservabis amorem tuum (etsi more magis hæc quidem scribo, quàm quò te admonendum putem), meaue omnia tuebere: quæ tibi ne ignota essent, Attico mandavi. A me autem, cum paulum otii nacti erimus, uberiores litteras expectato. Da operam, ut valeas. Hoc mihi gratiùs facere nihil potes.